

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์

รายงานผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำไปใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ความรู้

CoP: การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง

1. ข้อมูลสมาชิก

จำนวนสมาชิก ทั้งหมด.....7.....คน ดังนี้

1. หัวหน้ากลุ่ม

ชื่อ-สกุล.....ดร.พัชรี ใจการุณ.....ตำแหน่ง.....อาจารย์.....

2. เลขานุการกลุ่ม

ชื่อสกุล.....นายเชาวลิต ศรีเสริม.....ตำแหน่ง.....อาจารย์.....

3. สมาชิก

1. ชื่อ-สกุล.....อ.วรางคณา บุตรศรี.....ตำแหน่ง.....ผู้ช่วยศาสตราจารย์.....

2. ชื่อ-สกุล.....อ.ญาณี แสงสาย.....ตำแหน่ง.....อาจารย์.....

3. ชื่อ-สกุล.....อ.สิทธรรักษ์ วงษ์อนันต์.....ตำแหน่ง.....อาจารย์.....

4. ชื่อ-สกุล.....อ.รุ่งมณี ยิ่งยืน.....ตำแหน่ง.....อาจารย์.....

5. ชื่อ-สกุล.....คุณวิสา นัวขาว.....ตำแหน่ง.....นักวิชาการ.....

หมายเหตุ ระบุจำนวนสมาชิกตามจริง

สรุปประเด็นที่ได้เรียนรู้

1. สาเหตุร่วมแต่ผลลัพธ์ต่างตามแต่ละบริบทพื้นที่ ซึ่งชี้ว่า "วิธีแก้" สำคัญกว่า "สาเหตุที่พบ" — ทั้งสองพื้นที่วิเคราะห์ด้วย RCA แล้วพบสาเหตุหลักชุดเดียวกันทั้ง 6 ด้าน (อาหาร ออกกำลังกาย อารมณ์ บุหรี่ สุรา น้ำหนัก/อ้วน) แต่ผลลัพธ์ต่างกันอย่างสิ้นเชิง (หมู่ 6 บรรลุ 3 ใน 4 ตัวชี้วัด ขณะที่หมู่ 1 ไม่บรรลุทั้ง 4 ตัวชี้วัด) สะท้อนว่าขั้นตอนที่ชี้ขาดความสำเร็จไม่ใช่การวิเคราะห์สาเหตุ แต่เป็นการออกแบบกลยุทธ์แก้ไขให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่

2. ความสอดคล้องเชิงวัฒนธรรม (Cultural Fit) เป็นปัจจัยความสำเร็จหลัก หมู่ 6 เลือกใช้ "บทสวดมนต์" ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชุมชนคุ้นเคยเป็นสื่อหลัก ในขณะที่หมู่ 1 ใช้ "ชุดนวัตกรรม" ซึ่งเป็นสื่อสำเร็จรูปทั่วไป ผลลัพธ์ที่แตกต่างกันบ่งชี้ว่าสื่อ/กิจกรรมที่ดึงทุนทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชุมชนมาใช้ มีแนวโน้มสร้างการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ดีกว่าสื่อมาตรฐานที่ไม่ผูกกับบริบทพื้นที่

3. ปัจจัยแวดล้อมเชิงโครงสร้างเป็นอุปสรรคที่การให้ความรู้อย่างเดียวแก้มิได้ กรณีหมู่ 1 ชี้ชัดว่าอาหาร/เครื่องดื่มจากงานบุญ-งานเลี้ยง และการไม่มีพื้นที่ออกกำลังกายที่ตรงวิถีชีวิต เป็นอุปสรรคเชิงสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ต้องอาศัยการปรับ "ระบบ/พื้นที่" ควบคู่กับการให้ความรู้รายบุคคล มิเช่นนั้นแม้มีความรู้ก็ยังปรับพฤติกรรมได้ยาก

4. ระบบ "ครอบครัวเถาว์" เป็นกลไกที่ใช้ได้ทั้งสองพื้นที่ แต่ความสำเร็จยังต้องอาศัยแรงหนุนต่อเนื่อง แม้หมู่ 6 จะประสบความสำเร็จสูงสุด แต่ปัญหา/อุปสรรคที่พบกลับเป็นเรื่องความยั่งยืนของแรงจูงใจในระยะยาวเช่นกัน สะท้อนว่าระบบพี่เลี้ยงเชิงครอบครัวเป็นกลไกที่ดีในการ "เริ่มต้น" แต่ต้องมีแผนการติดตามสนับสนุนที่ชัดเจนเพื่อรักษาความต่อเนื่อง ไม่ใช่ทำครั้งเดียวแล้วจบ

5. สันทรัพยากรความรู้ยังอยู่ในสถานะ "ว่าง" การบรรลุผลลัพธ์เชิงสุขภาพไม่ได้แปลว่ากระบวนการจัดการความรู้เสร็จสมบูรณ์ ตัวชี้วัดข้อ 4 (เกิดสันทรัพยากรความรู้ที่ถอดบทเรียนได้) ถูกประเมินว่า "ไม่บรรลุ" ในทั้งสองพื้นที่ เนื่องจากคู่มือ/แนวทางยังอยู่ในขั้นร่าง ยังไม่ผ่านการกลั่นกรองและตรวจสอบคุณภาพให้เป็นสันทรัพยากรความรู้ฉบับสมบูรณ์ (ตามขั้นตอนที่ 4 การประมวลและกลั่นกรองความรู้) แม้ผลลัพธ์ด้านสุขภาพจะบรรลุแล้วก็ตาม

แนวทางการนำไปใช้ประโยชน์ในวิทยาลัย

1. ขยายผลรูปแบบ "ร่องสรภัญญะ" อย่างมีเงื่อนไข ไม่ใช่แบบลอกทั้งชุด โดยนำแนวคิด "ใช้ทุนวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นสื่อสุขภาพ" ไปประยุกต์ในพื้นที่บริการวิชาการอื่นที่มีบริบทใกล้เคียง (ชุมชนกึ่งชนบท วิถีอีสาน) โดยให้ทีมงานสำรวจและเลือก "สื่อวัฒนธรรมท้องถิ่น" ที่เหมาะกับแต่ละพื้นที่เอง แทนการนำบทสรภัญญะไปใช้ซ้ำในพื้นที่ที่บริบทต่างออกไป

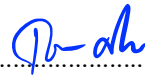
2. ออกแบบกลยุทธ์เฉพาะพื้นที่กิ่งเมืองแยกจากพื้นที่ชนบท สำหรับพื้นที่ลักษณะคล้ายหมู่ 1 (กิ่งเมือง มีงานบุญ/งานเลี้ยงบ่อย ขาดพื้นที่ออกกำลังกาย) ควรพัฒนาแนวทางใหม่ที่เน้นการทำงานร่วมกับพื้นที่กิจกรรมในชุมชน ร่วมกับผู้นำชุมชนจัดหาพื้นที่ออกกำลังกายเฉพาะ และปรับชุดนวัตกรรมที่เข้าถึงประชุมชนในพื้นที่ แทนการใช้ชุดสื่อความรู้แบบทั่วไป

3. บรรจุ RCA ต้นไม้ปัญหา เป็นเครื่องมือมาตรฐานก่อนเริ่มโครงการบริการวิชาการทุกโครงการ กำหนดให้การวิเคราะห์สาเหตุด้วยแผนผังต้นไม้ปัญหาร่วมกับชุมชน เป็นขั้นตอนบังคับในระยะ Plan ของทุกโครงการบริการวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมสุขภาพ พร้อมเพิ่ม "จุดตรวจสอบความสอดคล้องเชิงบริบท/วัฒนธรรม" (Cultural-fit Checkpoint) ก่อนอนุมัติแผนกิจกรรมในขั้น Do

4. ผลักดันระบบ "ครอบครัวเถาว์" เป็นรูปแบบมาตรฐานของการฝึกปฏิบัติชุมชน บรรจุแนวทางนี้เข้าสู่การจัดการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลชุมชนอย่างเป็นทางการ พร้อมกำหนดรอบการติดตาม เยี่ยมบ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ปัญหาความไม่ต่อเนื่องที่พบแม้ในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ

5. จัดกลไก "เรียนรู้ข้ามพื้นที่" ระหว่างทีมงาน ให้ทีมงานหมู่ 6 ถ่ายทอดประสบการณ์ตรงแก่ทีมงานหมู่ 1 ผ่านเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Community of Practice) อย่างเป็นระบบ แทนการรับทราบผลลัพธ์เพียงจากรายงาน

6. เร่งกลั่นกรอง "ร่าง" ให้เป็นสันทर्พความรู้ฉบับสมบูรณ์ จัดกระบวนการทบทวนและพัฒนา "ร่องสรภัญญะ สบซ.โมเดล" และ "ชุดนวัตกรรม" จากสถานะร่าง ให้เป็นคู่มือฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ พร้อมนำเข้าสู่ทะเบียนสันทर्พความรู้ของวิทยาลัยฯ และพิจารณาต่อยอดเป็นผลงานวิจัย/ นวัตกรรมตามที่ระบุไว้ในแผน Act

ลงชื่อ.....

(นายเชาวลิต ศรีเสริม)

ตำแหน่ง.....อาจารย์.....

ลงชื่อ..... เลข CoP

(ดร.พัชร ใจการณ)

ตำแหน่ง.....อาจารย์.....

ประธาน CoP